

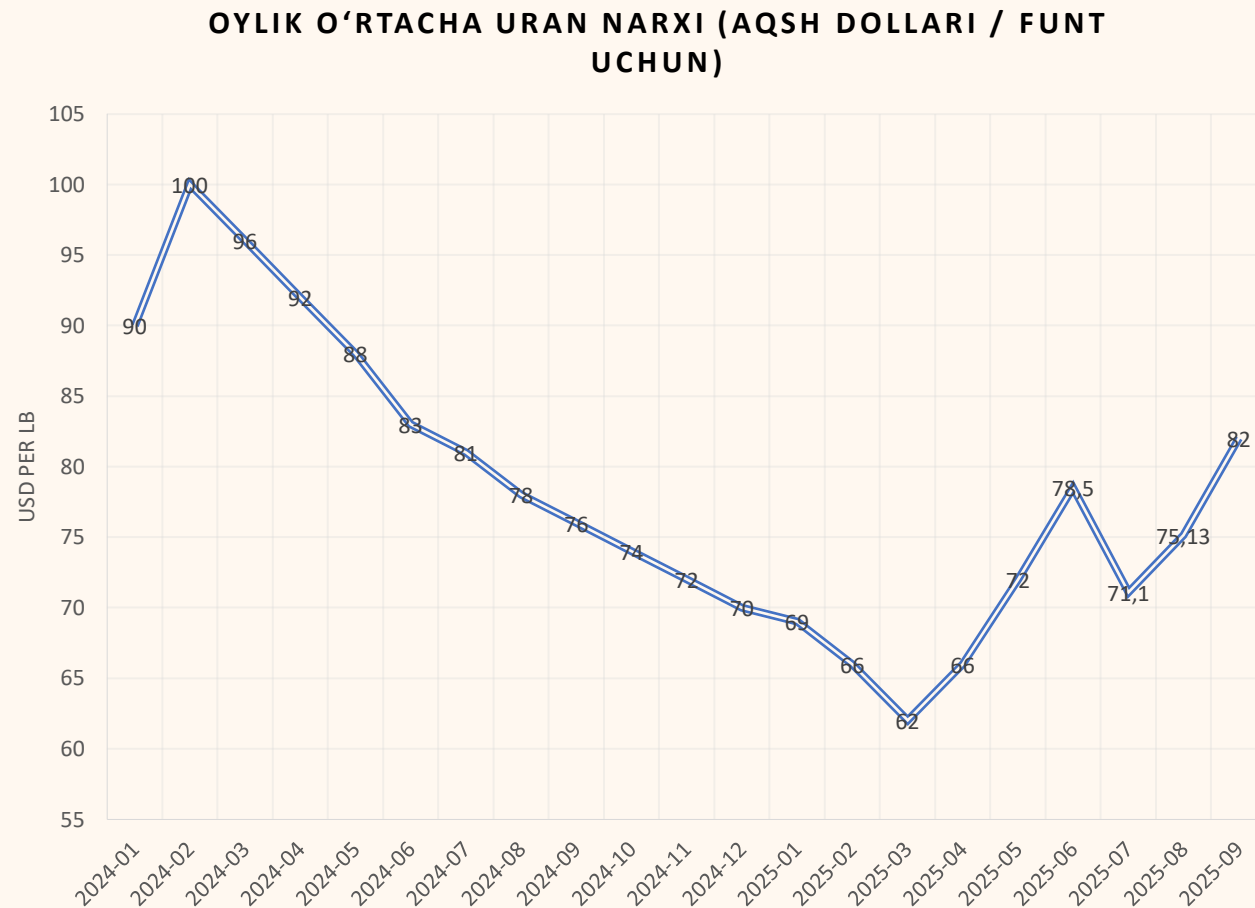
NAVOIYURAN

State-owned Enterprise

2025-yil sentabr oyidagi global uran bozori tendensiyalari

Sentyabr oyida uran narxlari 2024-yil boshidan beri kuzatilmagan darajalarga qayta ko'tarildi. Bunga taklifning cheklanishi, investorlarning faol xaridlari hamda geosiyosiy voqealarning uyg'un ta'siri turtki bo'ldi. Yirik ishlab chiqaruvchilar qazib chiqarishni intizomli qisqartirish siyosatini yana bir bor tasdiqladi, hukumatlar esa mahalliy yoqilg'i zaxiralarini kengaytirish va keyingi avlod atom loyihalarini jadallashtirish choralari ko'rmoqda.

* 2024-yil yanvaridan 2025-yil sentyabriga qadar oylik o'rtacha uran narxlari tendensiyasi (hisob-kitoblangan).

Uraning spot narxi bir funtiga qariyb \$82 ga ko'tarilib, so'nggi bir yil ichidagi eng yuqori darajaga yaqinlashdi. Sentyabr boshida fyuchers narxlari o'rtacha \$76,60/funt atrofida bo'ldi, uzoq muddatli shartnomalar narxi esa \$81/funtga yaqinlashib, bu so'nggi 16 yildagi eng yuqori ko'rsatkichdir. Avgust oyining oxirida spot narx bir funt uchun \$75,13 ni tashkil etib, bu oylik kesimda 7 foizga o'sganini anglatadi.

2025-yilda ham investorlarning jo'shqinligi uran bozorini yuqoriga qarab harakatlantirishda davom etmoqda. Yirik uran investitsiya fondlari va xomashyo treyderlari bozor hajmi kichikligicha qolayotgan sharoitda katta hajmlarda uran xarid qilib, taklifni yanada qisqartirmoqda va narxlarni oshirmoqda. Analitiklar hamon ijobiy kayfiyatda: ularning prognozlariga ko'ra 2025-yil oxiriga borib narxlar bir funtiga \$80–87 atrofida bo'ladi, hatto ba'zilar 2026-yilda narxlar \$100/funt dan oshishi mumkinligini kutishmoqda.

Uzoq muddatli shartnomaviy narxlar esa allaqachon \$125–130/funtgacha yetgan bo'lib, bu kelgusidagi talabga bo'lgan kuchli ishonchni ko'rsatmoqda. Jahon Yadro Assotsiatsiyasi ma'lumotiga ko'ra, dunyo bo'yicha uranga bo'lgan talab 2030-yilga borib qariyb 28 foizga oshadi — sababi o'nlab yangi reaktorlar ishga tushirilmoqda. Xalqaro Energetika Agentligi (XEA) esa 2050-yilga kelib atom energetikasida ishlab chiqariladigan elektr quvvati hajmi ikki baravar oshishi mumkinligini bashorat qilmoqda. Bu esa kelgusi o'n yilliklarda uran energetika sohasi uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega va tobora tanqis resurs bo'lib qolishini anglatadi.

Oyning asosiy tadbirlari

8–10 sentabrda Nyu-York (AQSh) shahrida bo‘lib o‘tgan H.C. Wainwright 27-yillik Global investitsiya konferensiyasi institutsional investorlarni Ur-Energy Inc. kabi resurs kompaniyalari bilan bog‘ladi. Natijada bu uchrashuv kapitalga chiqishni yengillashtirib, yadro yoqilg‘isi bozorlariga nisbatan global investitsiya kayfiyatini shakllantirishga yordam berdi. Shu bilan birga, Klivlend (Ogayo, AQSh) shahrida o‘tgan MiNES 2025 – “Yadro Energiya Tizimlaridagi Materiallar” anjumanida reaktorlar materiallari bo‘yicha erishilgan texnologik yutuqlar muhokama qilindi. Bu tadbir uran qazib chiqarish bosqichidagi talabning yadro yoqilg‘isi va infratuzilmasi sohasidagi quyi bosqich innovatsiyalari bilan bilvosita bog‘liqligini ko‘rsatib berdi.

2025-yil sentabr oyida uran va kengroq yadro sanoati bilan bog‘liq minerallar sektoridagi global faollikni namoyon etgan uchta yirik xalqaro tadbir bo‘lib o‘tdi. UPLift 2025: Uran, Kaliy va Litiy bo‘yicha xalqaro konferensiya (8–11 sentyabr, Saskatoon, Kanada) uran loyihalarini rivojlantirish, qazib olishdagi innovatsiyalar, tartibga solish me‘yorlari va barqarorlik masalalariga qaratilgan asosiy texnik va siyosiy platforma vazifasini o‘tadi. Konferensiyada tog‘-kon kompaniyalari, investorlar va soha mutasaddilari kelgusidagi ta‘minot zanjirlari va bozor istiqbollari muhokama qilish uchun bir joyga jamlandilar.

Oy davomida yana bir muhim tadbir – Jahon Yadro Assotsiatsiyasining 50-yubiley Simpoziumi 3–5 sentyabr kunlari Londondagi Royal Lancaster mehmonxonasida “Kelajakni bugundan quvvatlantirish” shiori ostida bo‘lib o‘tdi. Unda soha yetakchi rahbarlari, siyosatchilar, moliyachilar, yirik energiya iste‘molchilari va innovatorlar 2050-yilga borib global atom energetikasi quvvatini uch baravar oshirish yo‘llarini belgilash uchun bir joyga to‘plandilar. Simpozium dasturida ikkita maxsus pre-sammit (Moliya va Energiya iste‘molchilari) ham tashkil etildi. Asosiy plenar sessiyada o‘rish, yoqilg‘i sikli, AESlarning xizmat muddatini uzaytirish va xalqaro hamkorlik mavzularida panel muhokamalari o‘tkazildi.

Ta'minotdagi o'zgarishlar

2025-yil sentabr oyida yirik uran ishlab chiqaruvchi davlatlarda sodir bo'lgan ishlab chiqarish va siyosatdagi siljishlar global bozordagi ta'minot torayishini yanada kuchaytirdi. Dunyoning eng yirik uran yetkazib beruvchisi Qozog'istonda milliy uran kompaniyasi Kazatomprom 2026-yilgacha qazib chiqarishni cheklangan holda davom ettirishini e'lon qildi. Bu qaror natijasida mamlakatning uran ishlab chiqarish hajmi ilgari kutilgan o'sishga qaramay qariyb 8 million funtga qisqaradi (bu dunyo ta'minotining taxminan 5 foiziga teng).

Mazkur davrda, dunyoning eng yirik uran ishlab chiqaruvchisi Kazatomprom va beshinchi yirik ishlab chiqaruvchi hisoblangan O'zbekistonning Navoiyuran davlat korxonasi o'z mamlakatlarida hamda xorijiy loyihalarda geologik-qidiruv ishlarini kuchaytirish rejalari haqida ma'lum qildi. Bu tashabbuslar Qozog'iston va O'zbekistonning Iordaniya hamda Mo'g'uliston bilan imzolagan so'nggi bitimlari doirasida yuzaga chiqdi.

Bundan tashqari, Kanada McArthur River/Key Lake konlaridagi ishga tushirishdagi kechikishlar sabab 2025-yil uchun uran qazib olish prognozini pasaytirdi va kutilayotgan yillik hajmni 14–15 million funt U_3O_8 (uran oksidi) darajasiga qisqartirdi. Ushbu pasayish boshqa bir konning yuqori ishlab chiqarishi hisobidan faqat qisman qoplanishi aytilmoqda. Nigerda esa Jahon Banki arbitraj sudi milliylashtirilgan Somair konidan uran jo'natmalarini to'xtatishni buyurdi. Natijada, mamlakatning uran ishlab chiqarishi inqirozi yanada chuqurlashdi va investorlar ishonchi sezilarli ravishda zaiflashdi.

Tahlilchilarga ko'ra, uran narxi hanuz funtiga \$90–100 darajadan past bo'lgan bir sharoitda yangi yirik kon loyihalari iqtisodiy jihatdan samarali emas. Bu holat global ta'minot tang bo'lib qolishini va narxlarga yuqoriga qarab bosim davom etishini anglatadi.

NAVOIYURAN
State-owned Enterprise

Uranga talab va kelgusi istiqbollar

2025-yil oxirlariga kelib uran bozori talabning o'sishi va taklifning cheklangani tufayli barqaror o'sish bosqichiga o'tmoqda. Dunyo bo'ylab 70 dan ortiq yangi reaktorlar qurilmoqda va bundan ham ko'prog'i rejalashtirilgan — bu kelgusida uranga bo'lgan uzoq muddatli ehtiyojning sezilarli oshishini ta'minlaydi. Atom elektr stansiyalari operatorlari allaqachon so'nggi 16 yildagi eng yuqori narxlarda yoqilg'i bo'yicha yangi shartnomalarni imzolashmoqda, bu esa ta'minot cheklangani borasida mavjud xavotirni aks ettiradi. Agar hozirgi taqchillik va geosiyosiy taranglik davom etsa, 2026-yilda uran narxi bir funt uchun \$100 dan oshib ketishi mumkin. Garchi ba'zi konlarni tezroq qayta ishga tushirish narx o'sishini sekinlashtirishi ehtimoli bo'lsa-da, mutaxassislar global ta'minot defitsiti 2020-yillarning oxirigacha saqlanib qolishini kutishmoqda.

Shu bilan bir paytda, investorlar va investitsiya fondlari bozorda ko'proq uran sotib olishni davom ettirayotir, bu narxlarni biroz tebranuvchan qilsa-da, umumiy ko'tarilish trendiga qo'shimcha turtki bermoqda. Toza energiya va milliy energiya xavfsizligida atom energetikasining tutgan o'rni kengayib borayotgani, shuningdek hukumatlarning mahalliy yoqilg'i ishlab chiqarish va zamonaviy reaktorlarni rivojlantirishga qaratilgan siyosati uran bozorining yana bir necha yil davomida mustahkam bo'lib qolishini ko'rsatadi.

Siyosiy va geosiyosiy o'zgarishlar

Sentyabr o'rtalarida AQSh hukumati xorijiy, xususan Rossiya ta'minotiga qaramlikni kamaytirish maqsadida o'z strategik uran zaxirasini kengaytirish rejasini e'lon qildi. Bu yangilik uran sanoatiga oid aksiyalar qiymatining keskin o'sishiga turtki bo'ldi. Ichki imkoniyatlarni mustahkamlash yo'lida AQSh Milliy Yadro Xavfsizligi Ma'muriyati Tennessi shtatida tajribaviy uran boyitish zavodi qurilishi uchun \$1,5 milliardlik shartnoma tuzdi. Mazkur zavod dastlab mudofaa maqsadlari uchun past darajada boyitilgan uran ishlab chiqaradi, keyinchalik esa ilg'or reaktorlar uchun yoqilg'i tayyorlashga o'tadi.

Bundan tashqari, 15-sentyabr kuni AQSh va Buyuk Britaniya o'rtasida yadro energetikasi sohasida hamkorlik kelishuvi imzolandi. U reaktorlarni litsenziyalash muddatini ikki baravarga qisqartirishni maqsad qilgan. Shuningdek, bu kelishuv doirasida Angliya shimoli-sharqida qo'shimcha 6 GV quvvat yaratadigan, 2 500 ga yaqin yangi ish o'rni hosil qiluvchi 12 tagacha ilg'or modulli reaktorlar qurish bo'yicha konsorsium loyihasi ham nazarda tutilgan. Yevropa va Osiyoda milliy boyitish hamda zaxiralash dasturlarini rivojlantirishga qaratilgan shunga o'xshash tashabbuslar bilan birga olganda, bu qadamlar xavfsiz va G'arb nazorati ostidagi yadro yoqilg'isi ta'minot zanjirlarini shakllantirishga qaratilgan kengroq geosiyosiy siljishdan dalolat bermoqda.

2025-yil sentabr: uran bozori sarhisobi

2025-yil sentabr oyi global uran sanoati uchun muhim burilish nuqtasi bo'ldi. Ushbu davr narxlarning keskin tiklanishi, investorlar qiziqishining ortishi va atom energetikasini kengaytirishga qaratilgan strategik siyosat choralari bilan ajralib turdi. Ta'minotning kamayishi, ishlab chiqarishni qat'iy cheklash strategiyalari va investitsiya oqimining ko'payishi uyg'unligi natijasida uran narxlari so'nggi bir yildan ortiq davrdagi eng yuqori darajaga ko'tarildi. Bu esa sohaning uzoq muddatli asosiy ko'rsatkichlariga bo'lgan ishonch o'sayotganini aks ettiradi.

WNA Simpoziumining 50-yubiley anjumani, UPLift 2025 konferensiyasi va H.C. Wainwright investitsiya konferensiyasi kabi xalqaro forumlar yadro yoqilg'isi ta'minot zanjirlarini mustahkamlash va keyingi avlod reaktorlarini tezlashtirib qurish zarurati yuzasidan xalqaro hamjihatlik mavjudligini ta'kidladilar. Shu bilan birga, Qozog'iston, Kanada va Nigerdagi qazib chiqarish ko'rsatkichlarining o'zgarishi global ta'minotning hanuz mo'rt ekanini ko'rsatdi. Navoiyuran va Kazatomprom kabi yirik ishlab chiqaruvchilarning geologik qidiruv ishlarini faollashtirishi esa bozor talabiga uzoqni ko'zlagan holda javob qaytaryotganining belgisidir.

Umuman olganda, sentyabr oyidagi jarayonlar uran bozorining barqaror o'sish bosqichiga kirganini namoyish etdi. Bu bosqich atom energetikasini kengaytirish rejalari, investorlarning barqaror ishonchi va global ta'minot-talab muvozanatining yanada torayib borayotgani bilan mustahkamlanib, narxlarning 2026-yil va undan keyingi davrda ham yuqori darajada saqlanishi ehtimolini oshirmoqda.

